

навчального процесу. Тому спочатку варто визначити загальні вимоги й короткі рекомендації із проведення різних видів занять.

Дидактичні ігри в структурі тієї або іншої дисципліни сприяють розвитку здатностей творчого мислення, розумінню студентами значення курсу в цілому або конкретному розділі в професійній підготовці фахівця, пізнання міждисциплінарних зв'язків, придбання студентами певних навичок, умінь, виховання сумлінного відношення до праці, придбання досвіду самостійного й колективного прийняття рішень.

Також вони сприяють вихованню в студентів умінь самокритично оцінювати результат своєї діяльності, успішному виконанню студентами, що беруть участь у грі, своїх ролей, організацій ігрової взаємодії усередині команд і між командами, задоволенню потреби в спілкуванні, у здоровому бажанні перемогти й інші.

Варто готуватися до заняття так, щоб була досягнута вільна орієнтація в навчальному матеріалі (у межах досліджуваної дисципліни, з урахуванням міждисциплінарних зв'язків). При цьому доцільно продумати й здійснювати на занятті: по-перше, ув'язування досліджуваних питань із попереднім навчальним матеріалом; по-друге, – акценти на зв'язку з наступними розділами дисципліни; по-третє, зв'язок із практичними додатками взагалі й (що особливо важливо) із професійною діяльністю підготовлюваного фахівця.

По суті ідеалом дидактичної гри є ситуація, при якій створюються умови, при яких студенти "самі" приходять до потрібного висновку, рішення, "народженню" рішення, підходу, розумінню виконаного завдання.

УДК 37.047:378.001.73

В.А. Віннікова, доц. (ХДУХТ, Харків)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Модернізація професійної освіти відбувається під визначальною дією інституційних і структурних змін ринку праці. Ринкові перетворення змінили не тільки попит на робочу силу, але і затребували нові якості людського капіталу. Провідною стратегією модернізації професійної освіти стала орієнтація потенціалу і ресурсів професійної школи на формування майбутнього фахівця як особистості, здібної до самовизначення, самоосвіти, самоактуалізації,

що володіє ціннісно-смысловими, загальнокультурними, соціально-професійними компетенціями, як її інтегральними характеристиками. Сукупність цих компетенцій обумовлює формування і розвиток професійного світогляду як системи професійних ідеалів, інтелектуальні і ціннісно-емоційні відносини індивіда до професійної діяльності, готовності до навчання впродовж усього життя, здібності до самоорганізації і конкурентоспроможності на ринку праці.

Світогляд – це не тільки зміст, але і спосіб освоєння навколишнього світу, відносно автономна і стійка система внутрішніх детермінант життєдіяльності людини. Світогляд виникає як складний результат практичної взаємодії людини з навколишньою дійсністю – природою і суспільством і постає у вигляді цілісної, багаторівневої, складноорганізованої системи соціальних установок особи, що володіє фундаментальними для життєдіяльності функціями. У системі світогляду діалектично взаємозв'язані думки і відчуття, спонука і дія, свідомо і несвідомо, об'єктивна і суб'єктивна. Ідеї і ідеали лише інтегрують світогляд, додають йому усвідомлений характер. Внаслідок цього світогляд можна розглядати як суб'єктивну реальність, що активно формується.

Професійний світогляд – сукупність спеціальних знань, ціннісних орієнтацій, принципів, оцінок і переконань, що впливає на професійне становлення індивіда, формування готовності до навчання впродовж усього життя, здібності до самоорганізації і конкурентоспроможності на ринку праці. У структурі професійного світогляду можна виділити гносеологічний (пізнавальний); аксиологічний (ціннісний), конгруентний (принципи, переконання, спрямованість), праксиологічний (практичний) компоненти. Наявність цих компонентів обумовлена суб'єкт-об'єктивними характеристиками професійної діяльності. Об'єктивність професійної діяльності ґрунтується на соціально-економічній активності індивідів і відносній автономності, стійкості системи їх внутрішніх детермінант. Суб'єктивна складова професійної діяльності – інтеграція змістовних елементів (думки, відчуття, спонука, дія, свідомо і несвідомо) професійного світогляду фахівців, що володіє фундаментальними функціям (відношення до праці, професії, корпоративної культури, професійної етики; освоєння професійних знань і умінь; формування готовності до навчання все життя і ін.). На етапі професійної освіти відбувається розвиток діяльності від навчально-пізнавальної до навчально-професійної і від неї – до реальної професійної. Ефективність цього процесу діалектично взаємозв'язана з формуванням у студентської молоді професійного світогляду.

Сучасний навчально-освітній процес в професійній школі повинен протікати у формі співтворчого пошуку викладачем і студентом вирішення не окремих завдань, а екзистенціальних (вічних, загальнолюдських і світових) проблем. Реалізацію їх на практиці можна визначити як життєтворчість, яка виконує інтеграційно-перетворюючу роль в розвитку людини. Генезис професійного світогляду обумовлений віковими особливостями особи, специфікою професійної діяльності, соціально-економічними характеристиками розвитку суспільства і містить декілька рівнів.

Психологічними передумовами виникнення готовності до виконання конкретного завдання є її розуміння, усвідомлення відповідальності, бажання добитися успіху, визначення послідовності і способів роботи. Ускладнюють появу готовності пасивне відношення до завдання, безпечність, байдужість, відсутність плану дій і наміру максимально використовувати свій досвід. Недостатність готовності приводить до неадекватних реакцій, помилок, до невідповідності функціонування психічних процесів тим вимогам, які пред'являються ситуацією.

Реалізація проектно-цільової форми підготовки на основі вищевикладених принципів обумовлює, по-перше, стійкість мотивації студентів на професійне самовизначення як процес усвідомленого і обґрунтованого вибору виду професійної діяльності, що вимагає спеціальної підготовки і направленої на самореалізацію особи формування професійного світогляду; по-друге, створення умов для самопізнання, саморозвитку і самореалізації студентів в системі «відкритого діалогу» і професійно-значущої діяльності.

УДК 37.015.3:373.61

В.В. Віннікова, канд. екон. наук, асист. (ХДУХТ, Харків)

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФАХІВЦЯ З МЕНЕДЖМЕНТУ

Збільшення уваги до професійної підготовки особистості сучасного управлінця останніми роками в нашій країні обумовлені, перш за все, об'єктивною потребою в професійних менеджерах, яким в сучасних умовах жорсткої конкуренції доводиться вести боротьбу за частку ринку, здійснювати процес управління людськими ресурсами організації, формувати команду співробітників, піклуватися про імідж компанії.